

МАТЕРІАЛИ

**VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“НАУКА І
ОСВІТА ‘2004’”**

10-25 лютого 2004 року

МАТЕРІАЛИ

**VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
“НАУКА і ОСВІТА ‘2004’”**

10-25 лютого 2004 року

**Том 39
ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ**

**Дніпропетровськ
Наука і освіта
2004**

Головний редактор:

Скідан Сергій Олександрович – доктор педагогічних наук, професор, зав. каф. педагогіки і іноземних мов Криворізького економічного інституту КНЕУ.

Рецензенти:

кафедра педагогіки і іноземних мов Криворізького економічного інституту КНЕУ (завідувач кафедри - проф. Скідан С.О.).

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції “Наука і освіта ‘2004”. Том 39. Проблеми підготовки фахівців. - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. - 68 с.

ISBN 966-7191-86-9

У збірнику містяться матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції “Наука і освіта ‘2004” з проблем підготовки фахівців.

Для студентів, аспірантів та викладачів вузів.

ISBN 966-7191-86-9

© Колектив авторів, 2004

© Наука і освіта, 2004

Сегеда Н.А.

*Мелітопольський державний педагогічний університет***ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ДО
ТВОРЧОГО ДІАЛОГУ З УЧНЯМИ ЯК ЗАСОБУ ПРОФЕСІЙНОЇ
САМОРЕАЛІЗАЦІЇ**

Феномен діалогу та його окремі сутнісні характеристики досить широко висвітлено у сучасній науковій літературі філософського, психолого-педагогічного, мистецького спрямувань (Ш.Амонашвілі, Г.Балл, І.Бех, В.Біблер, І.Зязюн, М.Каган, В.Кан-Калик, О.Киричук, Г.Кучинський, О.Олексюк, Г.Падалка, О.Рудницька, В.Семиченко, О.Щолокова та інші). Але зміст творчого діалогу вчителя музики з учнями та проблема підготовки до нього, як засобу професійної самореалізації, ще не набули належного експериментального вивчення.

Загальновизнаною є думка про те, що спілкування – це сфера широкої й вільної реалізації творчого потенціалу особи. Сама діяльність містить об'єктивну необхідність спілкування індивідів у формі “обміну” знаннями, досвідом, результатами діяльності. Визнання гуманістичною педагогікою самоцінності всіх учасників навчально-виховного процесу, свободи виявлення власних суджень, думок, оцінок, зумовлює діалогічний зміст співтворчості та взаєморозвитку суб'єктів навчально-виховного процесу.

Результатом спілкування є стосунки з іншою людиною, в яких виявляється згода і розбіжність, співчуття або байдужість, джерелом яких є проникнення у світ думок і почуттів одне одного і завдяки яким відбувається зворотний зв'язок суб'єктів спілкування. Саме тому самореалізація – це вміння будувати стосунки з іншими.

Уміння вербального спілкування визнані основними показниками професійної майстерності вчителя, тоді як паралінгвістичні (сила, тембр голосу, задумані і ненавмисні паузи, шумові звуки) і кінетичні (міміка, жести, символічні рухи тіла, пози і таке інше) засоби спілкування педагог використовує в основному позасвідомо. Але у виявленні власних професійних намірів у процесі музично-педагогічної діяльності відбувається явне зміщення акцентів у використанні цих засобів. У зв'язку з цим стає важливим емоційний тип спілкування з учнями, спрямований на духовний розвиток учнів, здатність проникати в їхній внутрішній світ, створювати ситуацію взаєморозуміння, співпереживання, і той що найбільшою мірою відповідає сучасним вимогам підготовки вчителя, який повинен мати достатньо розвинуті емоції. Від емоційного забарвлення педагогічного впливу залежить встановлення емоційного контакту з учнями, створення відповідного до музичних образів емоційного фону занять.

Емоційний діалог зумовлений самим мистецтвом, тому реалізація власного “Я” в музично-педагогічній діяльності спрямована на сенсорний розвиток вихованців, формування їх емоційно-ціннісного ставлення до

навколишнього світу в якому виявляється їх людська сутність. У музично-педагогічній діяльності вчителя музики він є визначальним, але, з точки зору його місця у процесі професійної самореалізації, досягнення її критерію (особистісного розвитку суб'єктів педагогічної взаємодії) відбувається завдяки альтруїстичному типу спілкування, який характеризує особистісно орієнтоване виховання.

Вчитель музики реалізує свій творчий потенціал шляхом "подвійного" спілкування – з твором музичного мистецтва і вихованцями, які сприймають цей твір в інтерпретації вчителя музики. Саме в синтезі художньо-естетичного і педагогічного спілкування відбувається реалізація авторського задуму музичного твору шляхом його художньо-педагогічної інтерпретації вчителем музики, в якій він виявляє власне розуміння його художньо-естетичного образу, разом із тим, учні в процесі сприйняття виявляють власне емоційно-сміслові ставлення до змісту художнього образу музичного твору в інтерпретації вчителя. У цьому процесі відбувається діалог культур, який дає можливість виявити людську сутність усім учасникам художньо-естетичного спілкування засобами музичного мистецтва.

У процесі спостереження за педагогічною практикою студентів (а саме створенням творчого діалогу з учнями) експертною групою були виділені наступні недоліки: встановленню зворотного зв'язку із суб'єктами педагогічної взаємодії заважає слабка орієнтація студентів на виявлення пізнавального інтересу учнів; застосовані вербальні і невербальні засоби спілкування не завжди відбивають особистісне, ціннісно-сміслові ставлення студентів до запропонованого учням хорового твору; емоційна скучність гальмує виявлення артистизму і творчого натхнення, які стимулюють пізнавальну активність учнів; творчий діалог майбутніх вчителів музики в основному відбувається з окремими активними учнями, залишаючи осторонь інших дітей; більшість студентів не прагнуть до вдосконалення змісту музичного виховання (наприклад, вони використовують здебільшого історично застарілі за літературним змістом пісні, які не завжди відповідають психофізіологічному рівню розвитку учнів їх уподобанням), що заважає виникненню творчого діалогу; слабе використання індивідуально-творчого підходу до учнів відбувається у репродуктивному характері їх музичної діяльності; створення для учня ситуації досягнення ним успіху в колективній творчій діяльності обмежувалось схваленням "добре співаєш", "молодці". У підсумковому аналізі проведеного уроку більшість студентів констатували процесуальні недоліки, лише 14% від кількості учасників (69 осіб) цього етапу обґрунтували критерії оцінки результатів процесу встановлення творчого діалогу з учнями та окреслили самозавдання щодо розвитку відповідних здібностей, особистісних властивостей, знань та умінь.

Таким чином, зміст, форми й методи підготовки майбутнього вчителя музики до творчого діалогу з учнями, як засобу професійної самореалізації,

мають бути спрямовані на розвиток особистісних властивостей та педагогічних здібностей (наприклад толерантності, альтруїзму, емпатії), методологічних знань, умінь їх інтегрувати й синтезувати художньо-виконавську техніку з педагогічною, що є когнітивними й діяльними засадами доцільного використання власного творчого потенціалу для створення освітнього середовища особистісного взаєморозвитку, як основного критерію самореалізації у професійно-педагогічній діяльності.

Симоненко Т.В.

Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького
**МОТИВАЦІЯ ЯК ВИЗНАЧНИЙ ФАКТОР В УДОСКОНАЛЕННІ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ**

Одним із найбільш актуальних у сучасній лінгводидактиці є питання про методологічне забезпечення розвитку (динаміки) комунікативних умінь та навичок студентів вищої школи, формування професійної комунікативної компетенції. Викладачі-практики погодяться, що мовлення слухачів потребує удосконалення з метою наближення його до літературного варіанту. Проблемними в мовленні студентів є зони як на рівнях лексики, словотвору, синтаксису, так і фонетики, орфоєпії, акцентуації. Не менш "привабливим" з методичної точки зору є орфографічний образ мовлення студентів.

Питання про розвиток комунікативної вправності слухачів на визначених рівнях мови набуває ваги й тому, що зумовлюється певними соціолінгвістичними передумовами, оскільки сучасні студенти – майбутні учителі-словесники, професіонали-філологи, працівники ЗМІ, тобто той соціальний клас, що забезпечує існування мови, а також має поширювати функціонування її нормативного літературного варіанту.

Формування комунікативної компетенції студентів залежить від багатьох факторів – зовнішніх та внутрішніх, що мають вплив на особистість. Одним із них є мотивація, мотиваційна сфера. Саме від ступеня її розвитку повною мірою залежить результат академічної діяльності індивіда. На це вказує і О.О. Реан, зазначаючи, що "сила та структура навчальної мотивації значною мірою впливають на навчальні досягнення. Недостатньо високий рівень розвитку спеціальних здібностей або ж недостатній запас знань може компенсуватися високою мотивацією" [4, с.25-26]. В.Я. Ляудис також акцентує увагу на тому, що студенти, які "постійно прослуховують лекції, упродовж яких йдеться про необхідність і важливість набуття певних знань у соціумі, мають більш високий рівень навчальної мотивації, і, як наслідок цього, стабільні успіхи" [3, с.43].

Важливість формування навчально-професійної мотивації в студентів – майбутніх педагогів-словесників, визначається так званими першими

ЗМІСТ

Сегеда Н.А. Підготовка майбутнього вчителя музики до творчого діалогу з учнями як засобу професійної самореалізації	3
Симоненко Т.В. Мотивація як визначний фактор в удосконаленні комунікативної компетенції студентів-філологів	5
Скиба К.М., Рудик О.Ю. Аналіз існуючих методик підготовки викладачів-філологів для системи професійної освіти	7
Сметаніна О.В. Особливості визначення критеріїв оцінки ефективності роботи вчителя з обдарованими дітьми в загальноосвітніх школах .	10
Смирнова Л.А., Козина Т.М., Лебедева И.А. Эстетическая направленность профессиональной подготовки учителя музыки в педвузе	12
Собко О.І. Особливості підготовки вчителя інформатики в педагогічному вузі.....	13
Собко Я.М., Собко Р.М., Петриньць В.Ю. Інтегративне навчання як інноваційна форма організації професійного навчання	15
Соловійова Ю.О. Аксиологічний підхід до проблеми формування особистості майбутнього вчителя	16
Сташкевич В.В., Федоров А.О., Сташкевич О.М. Формування навичок науково-дослідної роботи при навчанні студентів у вузі	18
Степанюк А.В., Демида С.В. Підготовка майбутніх вчителів до біоетичного виховання школярів	20
Столярчук Т.О. Проблема підготовки народних учителів на з'їздах з питань народної освіти (друга половина XIX – початок XX століття)	21
Тарнавская Т.В. Организация курсов английского языка для преподавателей высших учебных заведений гражданской авиации	23
Ткачук О.Г. Евристичні прийоми у процесі підготовки майбутніх учителів музики до методичної діяльності	27
Тялєва І.О. Оцінка готовності студентів-філологів до творчої самореалізації в професійній діяльності	30
Унтилова Э.А. Гендерный подход к проблеме эффективного педагогического взаимодействия	31
Фатула М.І. Застосування нових методик в навчальному процесі при підготовці студентів-медиків	33